

צלי – דף הרחבות

➤ בדין שומנו של גיד

גיד הנשה – אסור, אלא שאין לו טעם. חז"ל אסרו את השומן שנמצא סביבו, אך שומן זה אינו חלב. הראשונים דנו איך להתייחס לטעם שנפלט ממנו –

תוספות מסכת חולין דף צז עמוד א

שאני חלב דמפעפע - וא"ת אם כן במתניתין איכא שומן הגיד דמפעפע ואפילו נצלה נמי ליתסר כוליה?

1. ונראה לר"ת דשמונו של גיד אינו מפעפע (ז"א, הוא ספציפית לא שומני)
2. והרב ר"מ מפרש – כיון דשומן הגיד לא מיתסר אלא מדרבנן, דגזרו ביה אטו הגיד, כשאין הגיד אוסר - גם בו לא החמירו(ז"א) – מכיוון שהגיד לא מוציא טעם – השומן שסביבו אוסר רק במאפיינים של הגיד. כמו שהגיד לא שומני – מתייחסים לשומן שסביבו כלא-שומני, למרות שבפועל הוא כן שומני).

ר"ן על הרי"ף מסכת חולין דף לד עמוד ב

אבל אי כחוש הוא קי"ל כרבי יוחנן דאמר קולף ואוכל עד שמגיע לחלבו ודעת המפרשים ז"ל דבשומן גיד ל"ש שמן ולי"ש כחוש קולף ואוכל עד שמגיע לשמונו דלא אמרו מפעפע אלא בחלב דוקא אבל בשמונו של גיד לא וכן נראה מלשון הגמרא:

ומדאמרין דמין במינו דלא מצי למיקם אטעמא כגון שמנוניתא דגיד הנשה בעינן ששים שמעינן דאע"ג דשמונו של גיד לא מיתסר אלא משום לתא דגיד וגיד אינו אוסר תערובתו דלדין דקי"ל אין בגידין בנותן טעם אפי"ה שמנו של גידו אוסר תערובתו וזה שלא כדברי מקצת רבותינו הצרפתים ז"ל שאומרים דלדין דקי"ל אין בגידין בנותן טעם אף שמנו אינו אוסר תערובתו שלא יהא טפל חמור מן העיקר וליתא וכדכתיבנא ועוד מדאמרין בסמוך [דף צז ב] הנהו אטמתא דאימלחן בגידא דנשיא רבינא אסר ומשמע ודאי דמשום שמנו של גיד קא אסר דכיון דקי"ל דאין בגידין בני"ט לא מסתבר דרבינא דבתרא הוא ס"ל דלא כהלכתא אלא ודאי משום שמנו קאמר אלמא דאע"ג דגיד אינו אוסר את תערובתו שמנו מיהא אוסר.

➤ האם חלב הוא שמן?

ט"ז יורה דעה סימן פז ס"ק י

(ז) עד שיהא ס' בחלב - קשה לי לדעת הרא"ש שכתב כן לדעתו שכתב בס"י (ק"ח) [צ"ח] דמין במינו בס' כמ"ש ב"י והא כאן מיירי לענין מליחה והרא"ש ס"ל בס"י ק"ה ובכמה דוכתי דאין מליחה אוסרת יותר מכדי קליפה ובבישול דוקא בעינן ס' וצ"ל דכיון שיש כאן חלב הוי ליה כאיסור שמן דאסור להרא"ש כל החתיכה כמ"ש בס"י ק"ה ואע"ג דבסוף ס"י ק"ה מביא ב"י בשם רשב"א וז"ל דברים אלו שאמרנו אפילו בבשר בחלב שהחלב אינו מפעפע מ"מ הרא"ש והטור לא ס"ל הכי וכן מוכח בס"י צ"ב סעיף ב' כמ"ש שם אך קשה דבס"י ק"ה סעיף ז' מוכח דלא אמרינן חלב הוי איסור שמן כמו שהוכחתי שם וצ"ע רב ליישב זה:

➤ האם ר"ת מסכים עם הרשב"א או הרא"ה?

בדף המקורות ראינו מחלוקת בביאור "ההוא" – כחוש הוה". הראנו שהשיטה הסוברת שהיה ביטול בששים, בהכרח סוברת כרא"ה, שכאשר יש ביטול בששים בצלי – סביבת האיסור עדיין נאסרת. ר"ת, שביאר שמדובר על חלב כחוש, מה דעתו במחלוקת?

ביאור הגר"א יורה דעה סימן קה ס"ק לא

[לא] אם אין כו'. עתוסי שם ד"ה ההוא. ועי"ל כו' ואף תירוץ הראשון מודה בזה וכמ"ש שם ק"ח א' טיפת חלב כו' אלמא אם אין בני"ט מותר כולה ודלא כרא"ה:

מלשון הגר"א משמע שר"ת חולק על הרא"ה.

➤ **אין האיסור אוסר אלא במקום שיכול ללכת לשם בטבעו**

תוספות מסכת חולין דף צז עמוד א

דבכל מקום שאנו אוסרין כדי קליפה אמאי אין אותו כדי קליפה חוזר ואוסר מה שאצלו ובענין זה יאסר הכל אלא היינו טעמא לפי שאין טעם האיסור עובר כלל יותר מכדי קליפה והרב רבי אליעזר ממיי"ץ היה מחלק משום דלא אמרינן חתיכה עצמה נעשה נבלה במקצת חתיכה אלא בכל החתיכה ואין זה טעם ועוד תדע דאי לא תימא הכי אין לך בשר מותר לעולם דהא קיימא לן דכל הבשר הנמלח כששהה במלחו יום או יומים יש בו טעם מלח יותר ואפי"ה לא אמרינן דמלח שעל הבשר הנאסר מחמת הדם יחזור ויאסור את הבשר אלא צ"ל משום דאע"פ שנבלע בבשר טעם המלח טעם הדם שבמלח אין נבלע בו כלל.

טור יורה דעה הלכות תערובות סימן קה

והא דחתיכת איסור אוסרת חברתה בנגיעתה דוקא שאיסורה מחמת עצמה כגון נבילה או בשר בחלב אבל אם אין בה איסור אלא מה שבלעה ממקום אחר אינה אוסרת אחרת הנוגעת בו ואפילו אם נצלו ביחד שאין דבר הבלוע בחתיכה יוצא ממנה לבלוע באחרות אלא ע"י רוטב אפילו החתיכה של היתר שמינה ושומן שבה מפעפע לפי שאין השומן שבה מוליך עמו האיסור אלא למקום שהאיסור יכול לילך בטבעו